

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 21.05.2026.

Nr. 15/6-3

Atzinums par 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursa atainojumu LSM saturā

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds (turpmāk arī – ombuds) 2026. gada 22. aprīlī saņēma [...] (turpmāk – Iesniedzējs) 2026. gada 21. aprīļa iesniegumu (turpmāk – Iesniegums 1), kurā lūgts *izvērtēt un sniegt atzinumu par [...] VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” valdes lēmumu, paustās nostājas un programmas atbilstību Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma 18. pantā minētajiem dokumentiem*. Iesniegumā 1 izteiktais lūgums attiecas uz VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk – LSM) lēmumu piedalīties 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursā (turpmāk arī – Eirovīzija) un šī konkursa atainojuma LSM saturā šādiem aspektiem:

1. *LSM valdes nostāju Eiropas Raidorganizāciju savienības [apvienības – E.A.] Ģenerālās asamblejas balsojumā 2025. gada decembrī;*
2. *[LSM valdes] nostāju par Izraēlas sabiedriskā medija dalību Eirovīzijā;*
3. *Izraēlas sabiedriskā medija pārstāvošā mūziķa uzstāšanās translāciju LSM programmā.*

Iesniegumā 1 ir izteikti arī šādi lūgumi LSM: [1] *pārtraukt paust atbalstu Izraēlas sabiedriskā medija dalībai Eirovīzijas konkursā saistībā ar smagajiem starptautisko tiesību pārkāpumiem, [2] neatspoguļot LSM programmā un saturā Izraēlas pārstāvja uzstāšanos Eirovīzijā, aizstājot to ar alternatīvu saturu, piemēram, pašreklāmu, neiekļaut informāciju par viņu sasniegumiem un rezultātiem, un [3] gadījumos, kad sacensību formāts vai notikumu norise neļauj pilnībā izslēgt Izraēlas mūziķa atspoguļošanu, lūdzam LSM satura veidotājiem Izraēlas pārstāvi skaidri pieteikt kā starptautisko tiesību pārkāpjošas valsts pārstāvi.*

Iepazīstoties ar Iesniegumā minēto, ombuds pieņēma lēmumu veidot atzinumu par 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursa atainojumu LSM saturā, par šo lēmumu informējot Iesniedzēju ar 2026. gada 24. aprīļa e-pasta vēstuli.

Papildus 2026. gada 14. maijā ombuds informēja Iesniedzēju par to, ka atzinums tiks sagatavots un nosūtīts Iesniedzējam līdz 2026. gada 22. maijam, nevis līdz 2026. gada 15. maijam, kā tas sākotnēji 2026. gada 24. aprīļa vēstulē tika norādīts, jo ombuda atzinums pamatā tiek veidots par Izraēlas pārstāvja dalības Eirovīzijā atspoguļojumu LSM televīzijas programmā "LTV1" (turpmāk – LTV1). Ņemot vērā minēto un to, ka Izraēlas pārstāvis bija iekļuvis Eirovīzijas dziesmu konkursa finālā, kura translēšana bija paredzēta 2026. gada 16. maijā un pilnvērtīga un vispusīga atzinuma sagatavošanai ombudam bija nepieciešams izvērtēt arī Eirovīzijas fināla pārraidi, ombuds informēja Iesniedzēju par nepieciešamo papildu laiku atzinuma sagatavošanai.

2026. gada 14. maijā ombuds saņēma vēl vienu Iesniedzēja iesniegumu (turpmāk – Iesniegums 2), kurā ombudam tika lūgts ņemt vērā Iesniegumā 2 norādītos papildus faktus un argumentus, kas Iesniedzējam ir tapuši zināmi pēc 2026. gada 22. aprīļa.

Iesniegumā 2 tika sniegta informācija par divām 2026. gada 11. maija publikācijām laikraksta "The New York Times" tīmekļa vietnē:

- "How Israel Turned Eurovision's Stage Into a Soft Power Tool" [Tulkojums: "Kā Izraēla pārvērta Eirovīzijas skatuvi par maigās varas instrumentu"] (turpmāk – NYT pirmā publikācija);
- "How to Win Eurovision With Just a Few Hundred Voters" [Tulkojums: "Kā uzvarēt Eirovīzijā tikai ar dažiem simtiem balsotāju"] (turpmāk – NYT otrā publikācija).

Lai sagatavotu atzinumu, ombuds laika periodā no 2026. gada 24. aprīļa līdz 20. maijam:

1. Iepazinās ar Iesnieguma 1 un Iesnieguma 2 (turpmāk abi kopā arī – Iesniegumi) saturu un tiem pievienotajiem informācijas avotiem:

- 1.1. Iesniegumā 1 norādīto publiski pieejamo informāciju par Eiropas Savienības (turpmāk – ES) īpašā pārstāvja cilvēktiesību jautājumos Ūlofa Skūga ziņojumu ES dalībvalstu ārlietu ministriem;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://euobserver.com/31515/leak-of-eus-full-2024-gaza-report-piles-pressure-on-israel/>.

1.2. Apvienoto Nāciju Organizācijas (turpmāk – ANO) Starptautiskās tiesas 2024. gada 19. jūlija konsultatīvo atzinumu “Tiesiskās sekas, kas rodas no Izraēlas politikas un prakses okupētajā Palestīnas teritorijā, ieskaitot Austrumjeruzalemi”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20240719-jud-01-00-en.pdf>.

1.3. Iesniegumā 1 norādīto informāciju par ANO Ģenerālās asamblejas 2024. gada 13. septembra rezolūciju un rezolūcijas tekstu;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietņu saites:

<https://news.un.org/en/story/2024/09/1154496>;

<https://docs.un.org/en/A/ES-10/L.31/Rev.1>.

1.4. Iesniegumā 1 norādīto informāciju par ANO Ģenerālās asamblejas 2025. gada 25. novembra rezolūciju un rezolūcijas tekstu;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietņu saites:

<https://press.un.org/en/2025/ga12737.doc.htm>;

<https://docs.un.org/en/A/80/L.16>.

1.5. Iesniegumā 1 norādīto publiski pieejamo informāciju par 2025. gada 16. septembra ANO Neatkarīgās starptautiskās izmeklēšanas komisijas ziņojumā ietvertajiem secinājumiem un ziņojuma tekstu;

Skat. izmantojot zemāk norādītās tīmekļa vietņu saites:

<https://edition.cnn.com/2025/09/16/middleeast/israel-gaza-genocide-un-commission-report-intl>;

<https://www.un.org/unispal/un-human-rights-council-and-the-question-of-palestine/>;

<https://www.un.org/unispal/document/report-of-coi-14aug25/>.

1.6. Iesniegumā 1 norādīto publiski pieejamo informāciju par Starptautiskās Krimināltiesas izdotajiem aresta orderiem Izraēlas premjerministram Benjaminam Netanjahu, kādreizējam Izraēlas aizsardzības ministram Joavam Galantam un Hamās vadītājam Muhamedam Deifam;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://news.un.org/en/story/2024/11/1157406>.

1.7. ANO Humānās palīdzības koordinācijas biroja publiskoto informāciju, t.sk. biroja datu bāzē publiski pieejamo informāciju;

Skat. izmantojot zemāk norādītās tīmekļa vietņu saites:

<https://www.ochaopt.org/publications>;

<https://www.ochaopt.org/data/casualties>.

- 1.8. Apvienoto Nāciju Starptautiskā Bērnu fonda (turpmāk – UNICEF) 2026. gada 5. februārī publiskoto informāciju;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.unicef.org/sop/media/6131/file/Humanitarian%20Situation%20Update%20-%205%20February%202026.pdf.pdf>.

- 1.9. Iesniegumā 1 norādīto Izraēlas nevalstisko organizāciju, Izraēlas, starptautisko un Latvijas plašsaziņas līdzekļu sniegto informāciju;

Skat. izmantojot zemāk norādītās tīmekļa vietņu saites:

<https://www.btselem.org/publications>;

<https://www.breakingthesilence.org.il/reports>;

<https://www.phr.org.il/en/department/reports-and-media/>;

https://hamoked.org/hamoked_reports.php;

<https://ir-amim.org.il/en/category/reports/>;

<https://www.yesh-din.org/en/reports-data/>;

<https://www.haaretz.com/israel-news/2026-01-11/ty-article/.premium/palestinian-villagers-leaving-after-2-years-of-settler-attacks/0000019b-a9ba-da2a-abdf-ebbb80d20000>;

<https://www.972mag.com/98-palestinian-deaths-israeli-custody-prison-torture/>;

https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/jerusalem-based-press-group-calls-for-unrestricted-access-to-gaza-for-reporters/;

<https://www.jpost.com/israel-news/article-893276>;

<https://www.haaretz.com/israel-news/israel-security/2026-01-27/ty-article/.premium/israels-high-court-again-delays-ruling-on-foreign-journalists-access-to-gaza/0000019b-ff9c-d5ae-adbf-ffdc73860000>;

<https://www.jpost.com/israel-news/article-893276>;

<https://www.france24.com/en/middle-east/20250825-legitimation-cell-israel-shadow-unit-targeting-gaza-journalists-war>;

<https://www.theguardian.com/media/2026/feb/25/record-number-journalists-killed-2025-israel-gaza-war>;

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/26.08.2025-brisele-proteste-pret-izraelas-uzbrukumu-zurnalistiem-gaza.a611849/>.

- 1.10. Iesniegumā 2 norādīto NYT pirmo publikāciju;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.nytimes.com/2026/05/11/world/europe/eurovision-israel-gaza-netanyahu.html>.

- 1.11. Iesniegumā 2 norādīto NYT otro publikāciju.

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://www.nytimes.com/2026/05/11/world/europe/eurovision-israel-votes.html?unlocked_article_code=1.h1A.p0BH.mFQKpSQPYLGz&smid=em-share.

2. Iepazinās ar LSM valdes priekšsēdētajas publiski pausto informāciju 2025. gada 12. oktobrī ziņu portālā LSM.lv publicētajā rakstā “Būt vai nebūt Izraēlai Eirovīzijā – ko domā Latvijas konkursa rīkotāji un konkursa kvēlākie sekotāji?” (turpmāk – Publikācija 1).

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saites:

<https://www.lsm.lv/raksts/kultura/kulturtelpa/12.10.2025-but-vai-nebut-izraelai-eirovizija-ko-doma-latvijas-konkursa-rikotaji-un-konkursa-kvelakie-sekotaji.a617881/>.

3. Iepazinās ar LSM valdes priekšsēdētajas publiski pausto informāciju 2025. gada 5. decembrī ziņu portālā LSM.lv publicētajā rakstā “Strīdi par Izraēlas līdzdalību izraisījuši nopietnāko krīzi Eirovīzijas dziesmu konkursa vēsturē” (turpmāk – Publikācija 2).

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/05.12.2025-stridi-par-izraelas-lidzdalibu-izraisijusi-nopietnako-krizi-eirovizijas-dziesmu-konkursa-vesture.a625287/?utm_source=lsm&utm_medium=article-bottom&utm_campaign=article.

4. Iepazinās ar 2025. gada 13. decembrī ziņu portālā LSM.lv publicēto rakstu “LSM skaidro: Vai var salīdzināt Krievijas izslēgšanu no Eirovīzijas ar boikotu Izraēlas dalības dēļ?” un tā noslēgumā iekļauto LSM valdes priekšsēdētajas sniegto informāciju (turpmāk – Publikācija 3).

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/13.12.2025-lsm-skaidro-vai-var-salidzinat-krievijas-izslegsanu-no-eirovizijas-ar-boikotu-izraelas-dalibas-del.a626151/>.

5. 2026. gada 22. aprīlī nosūtīja jautājumus LSM valdes priekšsēdētājai Baibai Zūzenai un 2026. gada 6. maijā saņēma atbildes uz tiem.

6. Iepazinās ar Eirovīzijas dziesmu konkursa pirmā pusfināla pārraides 2026. gada 12. maijā LTV1 saturu.

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/lv/375965/starptautiskais-eirovizijas-dziesmu-konkurss-pirmais-pusfinals>.

7. Iepazinās ar Eirovīzijas dziesmu konkursa otrā pusfināla pārraides 2026. gada 14. maijā LTV1 saturu.

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/lv/376055/starptautiskais-eirovizijas-dziesmu-konkurss-otrais-pusfinals>.

8. Iepazinās ar raidījuma "Iešūpo Eirovīziju!" saturu, kas tika pārraidīts 2026. gada 16. maijā LTV1 pirms Eirovīzijas fināla pārraides.

9. Iepazinās ar Eirovīzijas dziesmu konkursa fināla pārraides saturu 2026. gada 16. maijā LTV1.

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/lv/376179/starptautiskais-eirovizijas-dziesmu-konkurss-finals>.

10. Iepazinās ar LSM.lv sadaļā “Eirovīzija” laikā posmā no 2025. gada 16. septembra līdz 2026. gada 16. maijam publicētajām satura vienībām (kopskaitā – 95 publikācijas).

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/temas/eirovizija/jaunami?p=0>.

Izvērtējot iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
konstatē:

[1] Par Iesniegumos minēto.

Ņemot vērā to, ka ombuda atzinumi ir publiski, jo anonimizētā veidā ir pieejami visai sabiedrībai, lai tādējādi veicinātu sabiedrības medijpratību, kā izpratni par to – ko, kā un kāpēc sabiedriskais medijs dara – ombuds šajā atzinuma daļā ir iekļāvis Iesniegumos pausto informāciju, lai plašākai auditorijai sniegtu priekšstatu par Iesniegumu priekšmetu, Iesniegumos ietvertajiem apgalvojumiem un to pamatojumam sniegtajiem argumentiem.

Kā jau tika minēts šī atzinuma ievadā, Iesniegumā 1 ir izteikts lūgums ombudam izvērtēt un sniegt atzinumu par LSM valdes lēmumu, LSM valdes paustās nostājas un LSM programmas atbilstību Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (turpmāk – SEPLPL) **18. pantā** minētajiem dokumentiem. Līdz ar to par Iesnieguma 1 priekšmetiem ir uzskatāmi atbilstošie LSM valdes lēmumi, LSM amatpersonu paustā nostāja Iesniegumos problematizētajos jautājumos un LSM programma, Iesniegumos konkretizējot to kā Eirovīzijas dziesmu konkursa pārraidi LSM televīzijas programmā LTV1 un šī konkursa atspoguļojumu ziņu portāla LSM.lv sadaļā “Eirovīzija”.

SEPLPL 18. panta “Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds” pirmajā daļā ir noteikts [visi izcēlumi citētajās likuma normās šeit un turpmāk mani – E.A.]:

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds pārrauga sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu sniegto pakalpojumu atbilstību šā likuma 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ētikas kodeksiem un redakcionālajām vadlīnijām [..].

Savukārt SEPLPL 1. pantā “Likuma mērķis” ir noteikts:

Šā likuma mērķis ir nodrošināt valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Latvijas Sabiedriskais medijs" (turpmāk — Latvijas Sabiedriskais medijs) [..] efektīvu un atklātu pārvaldību, neatkarību, atbildīgumu sabiedrības priekšā un veicināt to kvalitatīvu darbību. Šis likums nosaka sabiedrisko

elektronisko plašsaziņas līdzekļu stratēģisko mērķi, juridisko statusu, darbību, finansēšanas, pārvaldības un uzraudzības pamatprincipus.

SEPLP 3. pantā ir noteikti sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipi, no kuriem Iesniedzējs savā Iesniegumā 1 ir izcēlis šādu principu iespējamus pārkāpumus:

- 1) *Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi savas programmas un pakalpojumus veido atbilstoši augstām ētikas un kvalitātes prasībām, nodrošinot žurnālistikas izcilību un ievērojot visaugstākos starptautiskos profesijas un kvalitātes standartus;* [SEPLPL 3. panta trešā daļa]
- 2) *Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi nodrošina viedokļu daudzveidību un savā darbībā ievēro **objektivitāti, pienācīgu precizitāti un neitralitāti;*** [SEPLPL 3. panta ceturtnā daļa]
- 3) *Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi sniedz informāciju par valstī un pasaulē aktuālām norisēm, **piedāvājot to padziļinātu izpēti un analīzi.** Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi **nodrošina visaptverošas sabiedriskās domas veidošanās priekšnosacījumus,** uzrunājot Latvijas sabiedrību gan valstī, gan ārpus tās robežām, un informē, izglīto, kā arī izklaidē sabiedrību. Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi izzina Latvijas sabiedrību un rosina auditorijas līdzdalību sabiedriski politiskajos, sociālajos, kultūras un sporta pasākumos un norisēs. Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi veicina zināšanas, radošumu un izaugsmi;* [SEPLPL 3. panta piektā daļa]
- 4) *Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi **veicina medijpratību** — indivīdu spēju orientēties **mainīgajā informatīvajā telpā, masu informācijas līdzekļu daudzveidībā, identificēt ar to saistītos riskus, apdraudējumus un iespējas;*** [SEPLPL 3. panta divpadsmitā daļa]
- 5) *Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi stiprina valsts drošību un veicina **Latvijas starptautisko sadarbību, kas vērsta uz miera nodrošināšanu un aizsardzību.*** [SEPLPL 3. panta četrpadsmitā daļa]

Iesniegumā 1 ir norādīts arī uz VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālo vadlīniju (turpmāk – LSM Redakcionālās vadlīnijas) 1.2. punkta “Sabiedrības intereses” un 1.4. punkta “LSM darbības profesionālie principi” iespējamiem pārkāpumiem. Ombudam ir jākonstatē, ka Iesniedzējs Iesniegumā 1 ir abu šo punktu saturu samainījis vietām, jo Iesniegumā 1 izteiktā norāde uz prasību – *saņemt patiesu informāciju, stiprināt tiesiskumu, mazināt netaisnību, novērst*

maldinošas informācijas ietekmi – ir izteikta LSM Redakcionālo vadlīniju 1.2. punktā: *LSM darbu nosaka sabiedrības intereses **saņemt patiesu informāciju** par tās dzīvi ietekmējošiem lēmumiem, procesiem un notikumiem, uzraudzīt politisko, ekonomisko un tiesu varu, **stiprināt tiesiskumu un labklājību, dzīvot drošā vidē, mazināt netaisnību un nevienlīdzību, [...] un novērst maldinošas informācijas ietekmi.***

Savukārt Iesniegumā 1 izteiktā norāde – *par **cilvēktiesībām un vispārpieņemtām humānām vērtībām** kā būtiskām LSM vērtībām* – ir atrodama LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punkta sadaļā “Objektivitāte” un tās konteksts ir **absolūtas neitralitātes prasības neesamība LSM redakcionālajā politikā:**

*LSM redakcionālie standarti **neprasa absolūtu neitralitāti** katrā jautājumā, īpaši, ja tas ir pretrunā ar demokrātijas pamatprincipiem. LSM skaidri un nepārprotami nostājas demokrātisko, cilvēktiesību un vispārpieņemto humāno vērtību pusē.*

Iesniedzējs saskata iepriekš minēto SEPLPL normu un LSM Redakcionālo vadlīniju prasību pārkāpumus LSM nostājā, kas **atbalsta Izraēlas sabiedriskā medija dalību Eirovīzijas konkursā un tā mūziķa uzstāšanās translāciju LSM.** Šāda nostāja Iesniedzēja redzējumā izpaužas LSM valdes priekšsēdētājas Baibas Zūzenas publiski paustajā informācijā pirms un pēc Eiropas Raidorganizāciju apvienības (*European Broadcasting Union*) (turpmāk – EBU) Ģenerālās asamblejas balsojuma 2025. gada 4. un 5. decembrī par grozījumiem Eirovīzijas konkursa noteikumos (skatīt Publikāciju 1, Publikāciju 2 un Publikāciju 3). Iesniedzējs uzskata, ka šo noteikumu *apstiprināšanas gadījumā EBU izvairītos no balsojuma par Izraēlas sabiedriskā medija dalību konkursā.*

Iesniedzēja ieskatā LSM valdes priekšsēdētājas publiski paustā informācija (Publikācija 1, Publikācija 2 un Publikācija 3) *liecina, ka LSM valde **atbalsta Izraēlas sabiedriskā medija dalību konkursā,*** un tāpēc šāds atbalsts ir vērtējams kā iepriekš minēto SEPLPL normu un LSM Redakcionālo vadlīniju pārkāpums.

Lai pamatotu savu pozīciju, Iesniedzējs Iesniegumā 1 norāda uz apjomīgu dokumentu un publikāciju skaitu, kas velītas Izraēlas valsts rīcības Gazas joslā izvērtējumam starptautisko tiesību aktu un cilvēktiesību aspektā, t.sk.:

- 1) nopludināto informāciju par ES īpašā pārstāvja cilvēktiesību jautājumos sagatavotā un 2025. gada 23. jūnijā ES dalībvalstu ārlietu ministriem iesniegtā ziņojuma saturu;
- 2) ANO Starptautiskās tiesas 2024. gada 19. jūlija konsultatīvo atzinumu;

- 3) ANO Ģenerālās asamblejas 2024. gada 13. septembra un 2025. gada 25. novembra rezolūcijām;
- 4) izvērsto CNN publikāciju, kas veltīta ANO Neatkarīgās starptautiskās izmeklēšanas komisijas ziņojumam par juridisko pamatojumu apsūdzēt Izraēlu genocīda īstenošanā Gazas joslā;
- 5) ANO izplatīto informāciju par Starptautiskās Krimināltiesas izdotajiem aresta orderiem Izraēlas premjerministram un bijušajam aizsardzības ministram;
- 6) UNICEF publicēto un ANO Humānās palīdzības biroja datu bāzes publiskajā daļā pieejamo informāciju par Gazas joslā nogalināto un ievainoto bērnu skaitu;
- 7) kā arī daudzskaitlīgām publikācijām starptautiskajos un Izraēlas plašsaziņas līdzekļos, un Izraēlas nevalstisko organizāciju mājaslapās, kas vēsta par *sistemātiskajiem Izraēlas varasiestāžu, armijas un vardarbīgu kolonistu veiktajiem cilvēktiesību pārkāpumiem pret palestīniešiem okupētajās teritorijās un Izraēlā.*

Iesniedzējs papildus vērš ombuda uzmanību arī uz publiski izskanējušo informāciju par žurnālistu profesionālajai darbībai traucējošiem un bīstamiem apstākļiem Gazas joslā:

- *kopš 2023. g. 7. oktobra Izraēlas varasiestādes liedz mediju brīvu piekļuvi Gazas joslas teritorijai;*
- *kopš 2024. g., kad starptautisko žurnālistu asociācija Foreign Press Association atkārtoti iesniedza Izraēlas Augstākajā tiesā prasību atļaut brīvu mediju iebraukšanu Gazas joslā, Augstākā tiesa ir atlikusi lēmuma pieņemšanu vairākas reizes, turpinot liegt mediju piekļuvi Gazas joslai;*
- *Izraēlas varasiestādes atsakās arī sadarboties un ļaut iebraukt Gazas joslā, Rietumkrastā un Izraēlā ANO neatkarīgajai izmeklēšanas komisijai, liedzot iespēju klātienē izmeklēt un dokumentēt iespējamus starptautisko tiesību pārkāpumus;*
- *saskaņā ar Committee to Protect Journalists datiem otro gadu pēc kārtas par visvairāk nogalinātajiem mediju darbiniekiem ir atbildīga Izraēlas armija. 2025.g. pasaulē nogalināti 129 mediju darbinieki, no kuriem 86 nonāvēja Izraēlas spēki;*
- *Eiropas Žurnālistu federācija apsūdzējusi Izraēlu par tīšiem uzbrukumiem mediju pārstāvjiem.*

Norādītie apstākļi Iesniedzēja ieskatā ir *pretrunā ar LSM vērtībām, kas aprakstītas LSM Redakcionālo vadlīniju 1.2. un 1.4. punktos, kā arī Iesniedzējs uzskata, ka LSM valdes priekšsēdētāja savos publiskajos paziņojumos ir argumentējusi par labu Izraēlas sabiedriskā medija dalībai Eiropvīzijā, kas liecinot par **konsekventas nostājas trūkumu pret valstīm, kas tiek***

*apsūdzētas smagu un sistemātisku starptautisko tiesību pārkāpumu īstenošanā, uz ko norādot EBU valdes 2022.g. 25. februāra lēmums liegt Krievijas raidorganizācijas dalību Eirovīzijā nākošajā dienā pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā, kas pretēji aktuālajiem Eirovīzijas dziesmu konkursa direktora Martina Grīna centieniem “nodalīt politiku no kultūras” tomēr liecina, ka tas bija **politisks lēmums**, un konsekventi būtu bijis liegt arī Izraēlas sabiedriskā medija dalību konkursā.*

Iesniedzēja vērtējumā LSM ir **lēmuši neatbalsīt Izraēlas sabiedriskā medija izslēgšanu no Eirovīzijas konkursa**, un **Izraēlas konkursanta uzstāšanās translēšana** programmā rada iespaidu skatītājiem, ka Izraēla nav veikusi tikpat nopietnus starptautiskus pārkāpumus kā Krievija. Tādējādi [1] šie cilvēktiesību pārkāpumi tiek normalizēti un turpināti, [2] tiek vājināta sabiedrības izpratne par tiesiskumu un pasaulē aktuālajām norisēm, [3] netiek ievērotas sabiedrības intereses saņemt patiesu informāciju, stiprināt tiesiskumu, mazināt netaisnību, novērst maldinošas informācijas ietekmi, [4] netiek nodrošināta starptautiskajās tiesībās balstītā objektivitāte un sabiedriskās domas veidošanās priekšnosacījumi, [5] saturs netiek veidots atbilstoši augstām ētikas un kvalitātes prasībām, kas ir pretrunā LSM vērtībām un darbības pamatprincipiem, kas norādīti SEPLPL 18. pantā minētajos dokumentos.

Iesniegumā 1 tiek kritizēts arī LSM lēmums translēt Izraēlas sportistus 2026.g. Olimpiskajās spēlēs, norādot, ka LSM Redakcionālās vadlīnijas par to, kā atspoguļot Krievijas un Baltkrievijas sportistu dalību olimpiskajās spēlēs Milānā un Kortīnā tika attiecinātas tikai uz Krievijas un Baltkrievijas sportistiem, un neiekļāva Izraēlas sportistus.

Iesniedzējs uzskata, ka LSM lēmums atspoguļot Izraēlas sportistu dalību Olimpiskajās spēlēs līdzīgi kā lēmums atspoguļot Izraēlas sabiedriskā medija mūziķu dalību Eirovīzijā rada iespaidu skatītājiem, ka **Izraēla nav veikusi tikpat nopietnus starptautiskus pārkāpumus kā Krievija**. Tādējādi izriet līdzīgas sekas kā Izraēlas dalības Eirovīzijā atspoguļošanas gadījumā, kas ir pretrunā LSM vērtībām un darbības pamatprincipiem, kas norādīti SEPLPL 18. pantā minētajos dokumentos.

Savukārt **Iesniegumā 2** Iesniedzējs informē ombudu par NYT pirmajā un otrajā publikācijā sniegto informāciju saistībā ar 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursa finālu Vīnē. Abās publikācijās izklāstīts, ka pagājušā gada rudenī vairākas valstis iebilda pret Izraēlas dalību konkursā saistībā ar aizdomām, ka Izraēla ir ietekmējusi 2025. gada konkursa televīzijas skatītāju balsojumus ar izvērstām kampaņām sociālajos tīklos, un saistībā ar humanitāro situāciju Gazas joslā. Pastāvot riskam sašķelt Eiropas Raidorganizāciju apvienību divās antagonistiskās nometnēs,

Šī apvienība pieņēma lēmumu nerīkot tiešu balsojumu par Izraēlas dalību 2026. gada konkursā, atstājot lēmumu katras valsts sabiedriskās raidorganizācijas ziņā, tā vietā piedāvājot apvienībā esošajām raidorganizācijām lemt par izmainītajiem noteikumiem televīzijas skatītāju balsojumā, kas mazinātu organizētu kampaņu ietekmi uz šī balsojuma rezultātiem. Tādējādi katra raidorganizācija varēja brīvi lemt par savu dalību Eirovīzijas 2026. gada konkursā un šī konkursa pārraidi savās programmās, t.sk. lemt par to, kā tiek atspoguļota Izraēlas dalība konkursā.

NYT pirmajā publikācijā tiek runāts arī par to, ka Izraēlas valdība izmanto Eirovīziju kā maigās varas instrumentu, ieguldot lielus finansiālus līdzekļus Izraēlas pārstāvju promotēšanā, savukārt NYT otrā publikācija sniedz aprēķinus par to, cik neliels Izraēlas atbalstītāju skaits bija jāmobilizē 2025. gada Eirovīzijas konkursa finālā, piemēram, Spānijā, lai, balstoties iespējā vienai personai balsot 20 reizes, Izraēlas pārstāvis iegūtu augstāko rezultātu televīzijas skatītāju balsojumā (482 personām balsojot 20 reizes tiktu apsteigta otrās vietas ieguvēja – Ukraina, kas saņēma no Spānijas skatītājiem 9 620 balsis). Līdz ar to ir jākonstatē, ka pie relatīvi nelielas televīzijas skatītāju balsošanas aktivitātes, pastāvot iespējai vienai personai balsot līdz 20 reizēm par savu izvēlēto pretendentu, veidojas ļoti augsts televīzijas skatītāju balsojuma manipulācijas risks.

NYT otrajā publikācijā ir izklāstīti arī dati par Izraēlas valdības atvēlētajiem līdzekļiem publiskajai diplomātijai 2025. gadā (150 milj. ASV dolāru) un 2026. gadā (730 milj. ASV dolāru), kā arī dati par sociālo mediju reklāmu budžetu (50 milj. ASV dolāru), atvēlētajiem līdzekļiem ārzemju delegāciju uzņemšanai (40 milj. ASV dolāru), un citiem tēriņiem Izraēlas “*globālajā karā par sirdīm un prātiem*”.

Balstoties uz NYT pirmajā un otrajā publikācijā izklāstīto informāciju, Iesniedzējs secina, ka *dalība starptautiskos pasākumos, tādos kā Eirovīzija, Olimpiskās spēles, Venēcijas biennāle, FIFA mačos u.c., valstu valdības, kas īstenojušas smagus starptautisko tiesību pārkāpumus, tostarp kara noziegumus, noziegumus pret cilvēci, okupāciju, un iespējamu genocīdu, tiek izmantota kā **maigās varas instruments publiskajā diplomātijā**, radot skatītājiem un plašākai sabiedrībai labvēlīgu priekšstatu par savu valsti un apdraudot sabiedrības tiesības netikt maldinātiem.*

Iesniedzējs Iesniegumā 2 rezumē:

Latvijas nostāju un diplomātiskos lēmumus Izraēlas-Palestīnas jautājumā lielā mērā ietekmējusi nevēlēšanās riskēt zaudēt ASV kā partneri, sevišķi Krievijas radīto draudu iespaidā. Mēru ieviešanu ES līmenī kavē arī ES dalībvalstu nevienprātība Izraēlas-Palestīnas jautājumā, kas sakņojas atbildības sajūtā pret ebrejiem pēc Holokausta, politiskās un ekonomiskās interesēs, kā arī spēcīga Izraēlas lobija klātbūtnē. Sabiedrisko mediju loma patiesas informācijas

nodrošināšanā ir kritiski svarīga un turpina pieaugt, sevišķi laikā, kad valsts amatpersonas dažādu apstākļu dēļ nespēj vai nevēlas uzturēt starptautiskajās tiesībās balstīto pasaules kārtību, ignorējot Starptautiskās tiesas lēmumus, Starptautiskās krimināltiesas orderus, ANO struktūrvienību lēmumus, ziņojumus utt.

[2] Par LSM valdes priekšsēdētājas atbildēm uz ombuda jautājumiem.

Uz ombuda 2026. gada 22. aprīlī rakstiski uzdotajiem jautājumiem LSM valdes priekšsēdētāja Baiba Zūzena sniedza šādas atbildes [visi izcēlumi atbilžu tekstā mani – E.A.]:

1) par to, vai un kā LSM ir paudis savu atbalstu Izraēlas sabiedriskā medija dalībai 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursā?

*LSM nav paudis atsevišķu nostāju par konkrētas dalīborganizācijas piedalīšanos Eirovīzijas dziesmu konkursā. LSM darbība balstās skaidros redakcionālajos principos, kas paredz neatkarīgu, faktos balstītu un daudzpusīgu sabiedrībai būtisku procesu skaidrojumu. LSM redakcionālā nostāja attiecībā uz Izraēlas un palestīniešu konflikta atspoguļojumu nav mainījusies, un tā ir: “Latvijas Sabiedriskā medija atbildība ir **saglabāt objektivitāti un sniegt daudzpusīgu informāciju** tādā veidā, lai auditorija pati var izdarīt savus secinājumus par Izraēlas un palestīniešu konfliktu.” Līdz ar to LSM savā saturā ir atspoguļojis dažādus viedokļus un skatījumus par attiecīgajiem starptautiskajiem notikumiem.*

2) par to, kāda bija LSM nostāja Eiropas Raidorganizāciju apvienības (EBU) Ģenerālajā asamblejā 2025. gada decembrī jautājumā par Izraēlas sabiedriskā medija dalību šajā organizācijā un 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursā?

*EBU Ģenerālās asamblejas notikušajā balsojumā vairākums dalīborganizāciju atbalstīja jauno pasākumu kopumu, kas attiecas uz drošību, neitralitāti, pārvaldības principiem un godīgas balsošanas procedūrām Eirovīzijas kontekstā. Līdz ar to tika nolemts turpināt Eirovīzijas dziesmu konkursa 2026. gada sagatavošanās procesu **bez atsevišķa balsojuma par Izraēlas dalību**. Atbilstoši EBU sanāksmes dienaskārtībai **LSM balsoja par jauno pasākumu kopumu**.*

3) par to, kādi apsvērumi noteica LSM lēmumu piedalīties 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursā, un vai LSM apsvēra iespēju nepiedalīties 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursā situācijā, kad tajā piedalās Izraēlas sabiedriskais medijs?

*LSM lēmumu piedalīties Eirovīzijas dziesmu konkursā nosaka vairāki apsvērumi. **Pirmkārt**, būtiska ir vienotība starp EBU dalībvalstīm un kopēja pieeja konkursa organizēšanā. **Otrkārt**, Eirovīzijas konkurss ir nozīmīga starptautiska platforma Latvijas māksliniekiem, kas nodrošina*

iespēju plašai auditorijai vienā no lielākajām pasaules skatuvēm prezentēt Latvijas mūziku un veicina nozares attīstību.

LSM apzinās, ka viss Eirovīzijas process – sākot no nacionālās atlases līdz pat starptautiskajam konkursam – ir nozīmīgs Latvijas mūzikas nozarei un mākslinieku profesionālajai izaugsmei. Izvērtējot šos aspektus, **LSM šobrīd nesaskata apstākļus, kas pamatotu atteikšanos no dalības konkursā.**

4) par to, vai LSM ir izstrādātas iekšējās vadlīnijas par Izraēlas sabiedriskā medija pārstāvja reprezentāciju 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursa translācijā?

LSM translēs Eirovīzijas dziesmu konkursu atbilstoši ierastajam formātam, izmantojot organizatora nodrošināto starptautisko signālu. **LSM neplāno veikt izmaiņas translācijas saturā, tostarp attiecībā uz atsevišķu dalībnieku uzstāšanos vai rezultātu atspoguļojumu.**

Vienlaikus LSM saturā ir atspoguļojusi un turpinās atspoguļot to, ka Izraēlas dalība Eirovīzijā ir izraisījusi daļas sabiedrības protestus un atsevišķu dalībvalstu iebildumus, kā dēļ tās Eirovīzijā nepiedalās vai to netranslē, kā arī tā iemeslus. Piemēram, šeit: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/27.04.2026-krize-eirovizija-vairakas-valstis-neparraidis-dziesmu-konkursu-slovenija-ta-vieta-radis-palestiniesu-filmas.a644701/>.

Šādu konteksta informāciju LSM plāno sniegt arī Eirovīzijas translācijā.

LSM arī uzsver, ka savā ziņu un informatīvi analītiskajā saturā ir sniegusi iespējami objektīvu informāciju par konfliktu Tuvajos Austrumos, tai skaitā, par ANO un citu organizāciju ziņojumiem par iespējamiem Izraēlas kara noziegumiem. Piemēram:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/11.10.2023-ano-hamas-un-izraelas-kara-abas-puses-pastradajusas-kara-noziegumus.a527299/>;

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/14.11.2024-ano-komiteja-izraelas-kara-metodes-gazas-josla-pielidzinamas-genocidam.a576471/>.

[4] Par publiskoto LSM valdes priekšsēdētājas izteikumu saturu.

1) Publikācijā 1 ir lasāma šāda LSM valdes priekšsēdētājas sniegtā informācija:

Izraēlas dalība 2026. gada Eirovīzijā ir kļuvusi par karstu diskusiju tematu. Īrija, Islande, Nīderlande un Slovēnija ir paziņojušas, ka nepiedalīsies konkursā, ja piedalīsies Izraēla. Savukārt

Vācijas kanclers Frīdrihs Merks šonedēļ paziņoja, ka viņa valsts boikotēs Eirovīziju, ja Izraēla nebūs starp dalībniekiem.

Latvijas Sabiedriskā medija komentārs

Pēc vairāku valstu ultimātiem Eiropas Raidorganizāciju apvienība (EBU) nolēma to risināt demokrātiski – EBU dalībniekiem balsojot. **Latvijas Sabiedriskajā medija pozīcija vēl tiek diskutēta**, šobrīd arī nav zināms, kā juridiski tiks noformulēts, par ko notiek balsojums. Tomēr iekšējās diskusijās tiek ņemts vērā, ka Eirovīzijā piedalās Izraēlas sabiedriskā medija, nevis valsts izvirzīts pārstāvis – tā mums uzsver Latvijas Sabiedriskā medija valdes priekšsēdētāja Baiba Zūzena. [visi izcēlumi citēto Publikāciju saturā šeit un turpmāk mani – E.A.]

Baiba Zūzena: Liela mēroga starptautiski notikumi mēdz raisīt diskusijas par tiem, kas ir dalībnieki, kas var būt dalībnieki. Mums ir Eirovīzija, arī lielu sporta notikumu, piemēram, olimpiādes, kontekstā tādas diskusijas ir. **Manā ieskatā ir jāspēj nodalīt politika no kultūras** [izcēlums mans – E.A.]. Šajā gadījumā tas nav vienkārši. Un tieši tādēļ **situācijā ar Eirovīziju un Izraēlas dalību šis jautājums nav vienkārši atbildams.**

Mēs arī zinām, cik komplicēta ir situācija Izraēlā. Vienlaikus es tomēr ceru, ka mēs spēsim EBU līmenī atrast risinājumu. Šajos deviņos mēnešos, ko es esmu pavadījusi sabiedriskajā medijā, es gribu teikt, ka EBU ir viens no vērtīgākajiem resursiem visdažādākajās jomās, informācijas un pieredzes apmaiņā un izglītošanā un arī kopīgu dažādu projektu īstenošanā. Tādēļ ļoti gribētos, lai tā sašķelšanās nenotiek, balstoties uz šo Eirovīzijas jautājumu.

Zūzena: Atgriežoties pie jautājuma par Krieviju un Krievijas izslēgšanu no Eirovīzijas, toreiz šis balsojums un šis lēmums tika pieņemts, balstoties ļoti skaidrās atrunās gan tajā, ka medijs, kas pārstāvēja Krieviju Eirovīzijā, pēc būtības nav sabiedriskais medijs, bet drīzāk valsts propagandas sludinātājs. Tomēr tas tika risināts juridiskā veidā. Ja šajā gadījumā mēs runājam arī par sabiedrisko mediju, kas strādā Izraēlā un kas, cik man zināms, pēc iespējas faktos balstīti un žurnālistikas augstos standartos stāsta par to, kas notiek Izraēlā. Tādēļ tā situācija ir sarežģītāka.

2) Publikācijā 2 ir lasāma šāda LSM valdes priekšsēdētājas sniegtā informācija:

Latvijas Sabiedriskā medija valdes priekšsēdētāja Baiba Zūzena vēsta, ka **Latvija plāno piedalīties nākamā gada Eirovīzijas dziesmu konkursā.**

"Īsā atbilde ir – jā. **Plāns ir tāds, ka piedalīsimies,**" atbildot uz Latvijas Radio jautājumu, teica Zūzena.

"Eirovīzija jau tradicionāli ir nozīmīga platforma Latvijas māksliniekiem, un tā ir platforma, kas

ļauj plaši starptautiskā vidē parādīt Latvijas mūziku un Latvijas kultūru.”

“Vakar EBU Ģenerālās asamblejas balsojumā vairākums dalīborganizāciju atbalstīja jauno pasākumu kopumu, kas bija ierosināts no EBU puses. Pasākumu kopums attiecas uz drošību, neitralitāti, pārvaldības principiem un arī godīgas balsošanas procedūrām Eirovīzijā. Un līdz ar to tika nolemts turpināt Eirovīzijas dziesmu konkursu arī nākošgad, sagatavošanās procesu bez atsevišķa balsojuma saistībā ar Izraēlas dalību. [izcēlums mans – E.A.]

Un arī mēs, Latvijas Sabiedriskais medijs, konsekventi iestājamies par to, lai Eirovīzijas konkurss saglabātu savu kultūras un muzikālo raksturu, un mēs atbalstām tos priekšlikumus, kas ļauj konkursam turpināties profesionāli, un stiprina šī konkursa integritāti un starptautisko uzticamību,” sacīja Zūzena.

3) Publikācijā 3 ir lasāma šāda LSM valdes priekšsēdētājas sniegtā informācija:

Latvijas Sabiedriskais medijs boikotam nepievienosies.

“Šobrīd lēmums ir, un mēs neredzam iemeslu, kādēļ mēs šo lēmumu mainītu. LSM izvirzīts pārstāvis, kas "Supernovas" ietvaros tiks izvēlēts, piedalīsies Eirovīzijā. Tā ir milzīga auditorija. Latvijas mūziķiem tā ir milzīga iespēja. Tā arī mums ir iespēja demonstrēt Latvijas radošumu un talantus,” pauž LSM valdes priekšsēdētāja Baiba Zūzena.

[5] Par ombuda kompetenci.

Atsaucoties uz SEPLPL 18. pantā ombudam noteikto kompetenci, ombuds pēc savas iniciatīvas vai uz personu iesniegumu pamata sniedz atzinumus, kuros vērtēta LSM programmu un sniegto pakalpojumu atbilstība SEPLPL noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu pamatprincipiem, kas detalizēti ir izvērtēti LSM Redakcionālajās vadlīnijās. Savus atzinumus ombuds sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās, izmantojot LSM Redakcionālo vadlīniju un LSM Rīcības un ētikas kodeksa normas, kuras regulē **profesionālo ētiku** un tās ievērošanu **redakcionālajos lēmumos** un **profesionālajās procedūrās**, kas veiktas LSM **satura veidošanas procesā**. Nedz normatīvie akti, nedz LSM Redakcionālās vadlīnijas un LSM Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt Iesniegumos minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Atsaucoties uz SEPLPL noteikto ombuda kompetences tvērumu, ombuds norāda, ka tā kompetences iespējās neietilpst Izraēlas un palestīniešu konflikta, kā arī Izraēlas valsts rīcības Gazas joslā izvērtēšana. Lai arī ombuds, atsaucoties uz Iesniedzēja izteikto lūgumu, konsultējās ar speciālistiem, tostarp starptautisko tiesību ekspertiem, tomēr konsultāciju rezultātā neskaidro

un neatbildamo jautājumu skaits tikai vēl palielinājās un to radās vēl vairāk nekā pirms konsultēšanās procesa uzsākšanas. Iedziļinoties Iesniedzēja sniegtajā informācijā, ombudam neradās šaubas par tās pamatotību, tomēr ombuds neguva pārliecinošu atbildi, kāpēc daļa pasaules sabiedrības, zinot šo informāciju, nenonāk pie līdzīgiem secinājumiem kā Iesniedzējs. Tas ombudam liek pieņemt, ka, vai nu pastāv vēl kāda informācija, kas kalpo par premisām atšķirīgo secinājumu veikšanai, vai arī šo atšķirīgo secinājumu pamatā ir to veicēju specifiska motivācija, kuru ombuds nespēj izprast pilnībā.

Tāpat jāsecina, ka ombuda kompetencē neietilpst arī Eiropas Raidorganizāciju apvienības (EBU) lēmumu izvērtējums gan attiecībā uz 2025. gada decembra lēmumu par pasākumu kopumu, kas attiecas uz godīgas balsošanas procedūrām Eirovīzijā, gan attiecībā uz 2022. gada lēmumu par Krievijas pārstāvju dalības apturēšanu attiecīgā gada Eirovīzijas dziesmu konkursā, kam sekojas Krievijas izstāšanās no EBU.

Izpētot EBU lēmumus sākot no 2009. gada, kad EBU diskvalificēja Gruzijas pārstāvi par atteikšanos mainīt dziesmas “We Don’t Wanna Put In” [Tulkojums: “Mēs nevēlamies iesaistīties”] tekstu, ir jākonstatē, ka tajos nevar noteikt striktu konsekvenci un principialitāti, ja par tādu neuzskata dziesmu konkursa organizatoru vēlmi saglabāt pašu konkursu, nereti – par jebkuru cenu.

Ir jāņem vērā, ka ētisku dilemmu gadījumā *principialitāte* kā deontoloģiska pieeja, kas vērtē rīcības pareizumu pēc universālu morālo pienākumu pildīšanas fakta, nevis pēc to sekām, nav vienīgā un vienmēr pamatotākā lēmumu pieņemšanas vadlīnija. Nereti situatīvs lēmuma seku izvērtējums, vai arī racionāls ieguvumu un zaudējumu izsvērums var ieteikt situācijai piemērotākus (proporcionālākus, izsvērtākus) dilemmu risinājumus. Vienlaicīgi ir jāņem vērā, ka dilemma ir situācija, kad jāizvēlas starp diviem **vienādi nepieņemamiem risinājumiem**, kas norāda uz to, ka jebkurš izvēlētais risinājums **nekad nebūs** pieņemams visiem, un šādā nozīmē – absolūti pareizs.

Ņemot vērā to, ka ombudam nav iespēju un kompetences izvērtēt EBU lēmumus, kā arī to, ka šāds izvērtējums nekādā veidā nevar būt saistošs EBU, ombuds savus secinājumus un viedokli par EBU lēmumiem izteiks šī atzinuma secinājumu daļā, taču neveidos par tiem atzinumu.

Ombuda kompetencē neietilpst arī LSM valdes, kas īsteno LSM administratīvo pārvaldību, lēmumu vērtējums. LSM valdes darbības uzraudzību veic Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – SEPLP), kas atbilstoši savai kompetencei pārstāv sabiedrības intereses sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu jomā. Saskaņā ar SEPLP 17. panta astoto daļu SEPLP *uzrauga sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbību, kontrolējot tās*

atbilstību šajā likumā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu un pakalpojumu atbilstību sabiedriskajam pasūtījumam un finanšu līdzekļu izlietojuma atbilstību apstiprinātajam budžetam.

Ir jāņem vērā arī LSM valdes tiesību ierobežojums attiecībā uz LSM redaktoru un žurnālistu redakcionālu lēmumu pieņemšanu, kas izteikts SEPLPL 5. panta astotajā daļā: *Sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa valdes loceklis nav tiesīgs izmantot savas pilnvaras, lai tieši vai netieši ietekmētu sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa redakcionālos lēmumus.*

Atsaucoties uz minēto, ombudam ir jākonstatē, ka ombuda kompetencē Iesniegumu ietvaros ir sniegt atzinumu par redakcionālā lēmuma par Eirovīzijas dziesmu konkursa pārraidīšanu LSM programmā LTV1, šo translāciju satura, kā arī 2026. gada Eirovīzijas konkursa sagatavošanas un norises atspoguļošanas LSM programmās un pakalpojumos atbilstību SEPLPL 3. panta trešajā, ceturtajā, piektajā, divpadsmitajā un četrpadsmitajā daļā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kas detalizēti ir izvērsti LSM Redakcionālo vadlīniju 1.2. punktā “Sabiedrības intereses”, 1.3. punktā “LSM redakcionālās vērtības” un 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi”.

Lai arī ombuda kompetencē būtu sniegt atzinumu par LSM redakcionālajiem lēmumiem iekļaut 2026. gada Ziemas Olimpisko spēļu translācijā informāciju par Izraēlas sportistiem, un neattiecināt uz Izraēlu pārstāvošajiem sportistiem LSM vadlīnijās noteikto, kā atspoguļot Krievijas un Baltkrievijas sportistu dalību olimpiskajās spēlēs Milānā un Kortīnā¹, tomēr ombuds pieņēma lēmumu neiekļaut šo vērtējumu šī atzinuma saturā divu iemeslu dēļ: gan tāpēc, kas tas liktu vēl vairāk palielināt jau tā ievērojamo šī atzinuma teksta apjomu, un atzinums kļūtu vēl grūtāk uztverams, gan arī tāpēc, ka ombuda sniegtais atzinums par Izraēlas pārstāvja dalības Eirovīzijas konkursā atspoguļošanu LSM saturā netiešā veidā skaidro arī LSM pozīciju Olimpisko spēļu gadījumā.

Ja ar šādu skaidrojumu Iesniedzējam ir nepietiekami, tad ombuds lūdz Iesniedzēju informēt par to, un tad ombuds apsvērs iespēju gatavot vēl vienu atsevišķu atzinumu par LSM redakcionālo politiku Olimpisko spēļu translācijās.

¹ VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” redakcionālās vadlīnijas, kā atspoguļot Krievijas un Baltkrievijas sportistu dalību olimpiskajās spēlēs Milānā un Kortīnā. Pieejams: <https://ltv.lsm.lv/satura-veidosana/redakcionalas-vadlinijas-ka-atspogulot-krievijas-un-baltkrievijas-sportistu-dalibu-olimpiskajas-speles-milana-un-kortina>.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

secina:

[6] Par redakcionālo lēmumu pārraidīt 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursu.

Vērtējot LMS saturu, kas veltīts Eirovīzijai, var apgalvot, ka gatavošanās šī gada Eirovīzijas dziesmu konkursam sākas uzreiz pēc aktuālā gada dziesmu konkursa fināla izskanēšanas 2025. gada 17. maijā – 69. Eirovīzijas konkursā Bāzelē. Tajā Latviju pārstāvēja vokālā grupa “Tautumeitas”, kura ieguva 13. vietu.

Nākamajā dienā pēc 2025. gada Eirovīzijas fināla noslēguma Spānijas premjerministrs Pedro Sančess nāca klajā ar paziņojumu, ka Izraēla, līdzīgi kā Krievija, būtu jāizslēdz no starptautiskajām sacensībām un konkursiem, jo Izraēlas īstenotās militārās operācijas Gazas joslā ir pielīdzināmas Krievijas izvērstajam pilna mēroga karam Ukrainā. Spānijas premjerministrs izteicās šādi *“Spānijas apņēmībai ievērot starptautiskās tiesības un cilvēktiesības jābūt nemainīgai un saskaņotai arī Eiropas līmenī. Tāpēc, manuprāt, nevienu nepārsteidza, kad pirms trim gadiem pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā nekavējoties Krieviju diskvalificēja no starptautiskajām sacensībām. Piemēram, to atkārtoti redzējām arī aizvadītajā nedēļas nogalē Eirovīzijā. Tādēļ tas pats būtu jāsaņem arī par Izraēlu. Mēs nevaram pieļaut dubultstandartus – pat ne kultūras jomā. Tāpēc no manis solidaritātes sveiciens gan Ukrainas, gan Palestīnas tautām, kuras cieš no kara un bombardēšanas bezjēdzības.”*²

2025. gada 23. maijā ar Eirovīzijas dziesmu konkursa direktora Mārtina Grīna atklāto vēstuli aizsākās paralēla diskusija par to, vai skatītāju balsojumā arī turpmāk būtu jāļauj no vienas ierīces balsot līdz 20 reizēm, kā arī par to, vai nav nepieciešams mainīt noteikumus attiecībā par konkursa dalībnieku reklāmas kampaņām³.

Latvijā gatavošanās nākamā gada konkursam publiskais datums ir 2025. gada 1. augusts, kad tiek izsludināta dziesmu pieteikšana nacionālajai atlasei – LSM rīkotajam dziesmu konkursam “Supernova”. No šī secināms, ka uz šo brīdi redakcionālais lēmums par dalības turpināšanu Eirovīzijā sen jau ir pieņemts, un visas turpmākās darbības ir šī lēmuma turpinājums.

2025. gada 16. septembrī Spānijas sabiedriskā raidorganizācija “RTVE” nāca klajā ar paziņojumu, ka Spānija boikotēs nākamā gada Eirovīzijas dziesmu konkursu, ja tajā piedalīsies Izraēla. Publiski

² Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/19.05.2025-spanijas-premjers-izraelu-nevajadzetu-pielaist-dalibai-eirovizija.a599657/>.

³ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.lsm.lv/raksts/kultura/izklaide/23.05.2025-eirovizijas-rikotaji-izvertes-balsosanas-kartibu.a600345/>.

pieejamā informācija liecina, ka šajā brīdī arī citas Eiropas valstu (Nīderlandes, Īrijas, Slovēnijas) sabiedriskās raidorganizācijas apsvēra iespēju izstāties no konkursa, ja tajā piedalīsies Izraēla⁴. Līdz ar to tika plānots, ka EBU Ģenerālās asamblejas tiešsaistes ārkārtas sēdē 2025. gada novembrī notiks balsojums par Izraēlas sabiedriskās raidorganizācijas “KAN” izslēgšanu no 2026. gada Eirovīzijas dalībnieku saraksta⁵. Tomēr 2025. gada oktobrī pēc pamiera noslēgšanas Tuvajos Austrumos plānotais tiešsaistes balsojums tika atcelts. Šis jautājums tika pārcelts uz kārtējo EBU Ģenerālās asamblejas sēdi, kas notika Ženēvā 4. un 5. decembrī. Par šo sēdi LSM valdes priekšsēdētāja Baiba Zūzena sniedza komentāru Publikācijā 1, kā arī skaidroja LMS lēmumu par dalību konkursā.

Šajā publikācijā jautājums par Izraēlas dalību tika raksturots kā **grūti atbildams un nesalīdzināms** ar Krievijas dalības pārtraukšanu Eirovīzijas konkursā 2022. gadā. Šādā kontekstā arī izskanēja Iesniegumā minētais LSM valdes priekšsēdētājas aicinājums *nodalīt politiku no kultūras*. Iespējams, LSM vadība gaidīja risinājumu šai sarežģītajai situācijai no EBU puses.

2025. gada novembra beigās EBU izplatīja paziņojumu, ka ir plānots piedāvāt apspriešanai virkni izmaiņu konkursa balsošanas noteikumos, to vidū uz pusi (no 20 uz 10) samazinot balsu skaitu, ko var nodot viens skatītājs, kā arī nosakot stingrākus ierobežojumus reklāmām, lai mazinātu trešo personu, kā arī valdību atbalstītas kampaņas⁶. Šajā mēnesī Latvijā bija jau noskaidroti nacionālās atlases 24 pusfinālisti, un izvēlēti pusfinālu un fināla norises vieta un datumi.

2025. gada 4. decembrī Ģenerālā asamblejas sesijā EBU locekļi (tostarp LSM) aizklātā balsojumā apstiprināja novembrī izsludinātās **izmaiņas Eirovīzijas dziesmu konkursa noteikumos**, taču balsojums par Izraēlas dalību nenotika vispār, jo lielākā daļa raidorganizāciju *esot piekritušas*, ka šāds balsojums nav nepieciešams.

Tam sekoja Izraēlas prezidenta Īzaka Hercoga paziņojums: *“Esmu gandarīts, ka Izraēla atkal piedalīsies Eirovīzijas dziesmu konkursā, un es ceru, ka šis konkurss arī turpmāk būs konkurss, kas atbalsta kultūru, mūziku, tautu draudzību un pārrobežu kultūras izpratni. Paldies visiem mūsu draugiem, kas iestājās par Izraēlas tiesībām turpināt piedalīties un sacensties Eirovīzijā. Šis lēmums apliecina solidaritāti, sadraudzību un sadarbību, kā arī stiprina tautu sadraudzības garu*

⁴Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.lsm.lv/raksts/kultura/izklaide/16.09.2025-spanija-boikotes-2026-gada-eirovizijas-dziesmu-konkursu-ja-taja-piedalies-izraela.a614587/>.

⁵ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2025/sep/25/european-broadcasters-to-vote-on-expelling-israel-from-eurovision-2026>.

⁶Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.lsm.lv/raksts/kultura/izklaide/21.11.2025-eirovizijas-dziesmu-konkursa-mainis-balsosanas-noteikumus.a623351/>.

ar kultūras un mūzikas starpniecību”⁷. Tādējādi Izraēlas prezidenta teiktais vēlāk radīja plaši tiražēto interpretāciju, ka Izraēlas dalības neizskatīšana ir vērtējama kā Izraēlas dalības atbalstīšana.

Vienlaicīgi Nīderlandes sabiedrisko raidorganizāciju grupā “NPO” ietilpstošā raidorganizācija “AVROTROS” un Slovēnijas sabiedriskā raidorganizācija “RTVSLO” pasteidzās paziņot, ka tās nepiedalīsies 2026. gada konkursā, par ko jau iepriekš bija paziņojusi arī Spānijas sabiedriskā raidorganizācija “RTVE”. Savu nepiedalīšanos joprojām apsvēra arī Īrija, Islande, Beļģija, Somija, Zviedrija.

Tādējādi jāsecina, ka centienos sargāt Eirovīzijas reputāciju tās organizatori pieņēma *sistēmisku* (sistēmiski motivētu) lēmumu – nepieņemt lēmumu jautājumā par Izraēlas dalību 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursā. Šāds sistēmisks lēmums ir pamatots, jo jebkurš cits (politisks jeb politiski motivēts) lēmums radīja risku sašķelt Eiropas valstis, un tādējādi apdraudēja konkursa norisi kopumā. Ir jāņem vērā arī tas, ka Eirovīzijas dziesmu konkursa organizētāja kā jebkuras sociālas subsistēmas galvenais sistēmiskais uzdevums ir parūpēties par sevis saglabāšanu un ilgtspēju. Šim mērķim EBU ir izvēlējusies “nepolitiskuma” stratēģiju, jo jebkura politiski motivēta lēmuma pieņemšana rada draudus dziesmu konkursa norisei, ņemot vērā, ka tas apvieno valstis ar ļoti atšķirīgām un nereti – pretrunīgām politiskām interesēm. Iespējams, apstiprinājums tam ir arī lēmums par saukļa – *United by Music* [“Vienoti mūzikai”] ieviešanu⁸.

EBU lēmumu, protams, var kritizēt no morāles vai starptautisko tiesību ievērošanas skatpunkta raugoties, bet ētiski tas ir pamatots – izsverot pastāvošos sistēmiskos riskus tā vai cita lēmuma pieņemšanas gadījumā, izvēle bija lēmuma nepieņemšana, jo draudošais piecu valstu boikots, iespējams, šajā situācija šķita mazākais ļaunums, kuru organizācija spēs īstermiņā *pārdzīvot*.

Līdzīgi var vērtēt arī 2022. gada EBU lēmumu liegt Krievijai dalību konkursā. Arī tas ir uzskatāms par *sistēmisku*, nevis *politisku* lēmumu, jo atļaujot Krievijai piedalīties, visticamāk konkurss togad nebūtu noticis vispār dēļ Eiropā esošās viennozīmīgi negatīvās attieksmes pret Krievijas iebrukumu Ukrainā. EBU sākotnējā nostāja 2022. gadā bija ļaut Krievijai piedalīties Eirovīzijā, un konkurss (jau ierasti) tika uzsvērts kā “nepolitisks kultūras pasākums”, kuru nosaka dziesmu sacensības noteikumi, nevis politiski notikumi. Tomēr šī nostāja tika mainīta ļoti ātri, un tas notika vairāku EBU biedru sabiedrisko mediju (YLE – Somija, ERR – Igaunija, AVROTROS –

⁷ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/04.12.2025-eiropas-raidorganizaciju-apvieniba-atlauj-izraelai-piedalities-eirovizija-vairakas-valstis-pazino-par-boikotu.a625136/>.

⁸ 'United By Music' chosen as permanent Eurovision slogan [“Vienoti mūzikai” izvēlēts par Eirovīzijas pastāvīgo saukli]. Pieejams: <https://www.eurovision.com/stories/united-by-music-chosen-as-permanent-eurovision-slogan/>.

Nīderlande, SVT – Zviedrija, DR – Dānija, RÚV – Islande, NRK – Norvēģija, LRT – Lietuva un LSM – Latvija) ietekmes rezultātā, kas lika EBU steidzami mainīt savu nostāju un neļaut Krievijai piedalīties konkursā, pamatojot to ar konkursa diskreditācijas riskiem un Krievijas rīcības nonākšanu pretrunā ar EBU vērtībām⁹.

Kopsavelkot, EBU cenšas nepieņemt *politiskus* lēmumus, lai saglabātu Eirovīzijas dziesmu konkursu, jo visa pamatā ir šīs organizācijas pašsaprotama vēlme saglabāt konkursu, nevis risināt tiesiskus vai morālas dabas jautājumus. Ja 2022. gadā Krievijai būtu atļauts piedalīties konkursā, konkurss, visticamāk, nenotiktu, jo to boikotētu vismaz desmit valstu (tostarp Latvijas) EBU biedri. Ja 2025. gadā tiktu balsots par Izraēlas dalību konkursā, EBU dalībvalstu sabiedriskās raidorganizācijas sašķeltos un arī konkurss, visticamāk, nenotiktu. Abos gadījumos EBU rīcību skaidro sistēmiskie konkursa saglabāšanas un saglabāšanas apsvērumi, nevis kāda specifiska *politiska* pozīcija, ja vien par tādu netiek uzskatīts EBU postulētais “apolitiskums”. Šādi apsvērumi pamatoti var šķist amorāli un pretrunā starptautisko tiesību principiem, taču *uz spēles ir likta* Eirovīzijas dziesmu konkursā konstruētā izklaides industrijas realitāte – pasaule, kurā šī industrija dzīvo.

Atgriežoties pie vēsturiskās notikumu secības, ir jākonstatē, ka 2025. gada 5. decembrī LSM.lv bija lasāma Publikācija 2, kurā LSM valdes priekšsēdētāja apstiprināja, ka LSM piedalīsies 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursā, kā arī informēja, ka [EBU Ģenerālajā asamblejā] *tika nolemts turpināt Eirovīzijas dziesmu konkursu arī nākošgad, sagatavošanās procesu bez atsevišķa balsojuma saistībā ar Izraēlas dalību.*

Pēc dažām dienām Īrijas, Nīderlandes, Slovēnijas un Spānijas raidorganizācijas, kas jau bija paziņojušas par nepiedalīšanos konkursā, pievienojās Islandes nacionālā raidorganizācija “RUV”. Vēlāk neviena cita valsts Eirovīzijas boikotam vairs nepievienojās.

Tas, ka šo piecu valstu raidorganizācijas pieņēma lēmumu nepiedalīties konkursā, izriet no tā konsensa jautājumā par Izraēlas – palestīniešu konfliktu, kas pastāv konkrēto valstu sabiedrībās. Tāpēc neizbrīna šo valstu sabiedrisko mediju pozīcijas sakritība ar viņu pārstāvēto valstu politiskajiem uzstādījumiem šajā jautājumā, jo gan valsts politiskā vadība, gan sabiedriskais medijs orientējas uz vienu atskaites sistēmu – sabiedrības interesēm un vairākuma nostāju, kā tas ir pieņemts demokrātiskās sabiedrībās. Protams, boikota lēmumu katalizēja arī Izraēlas valsts atbalstītā agresīvā mārketinga kampaņa iepriekšējā gada konkursa laikā, un arī vēl citi individuāli

⁹ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: https://escbeat.com/2022/02/25/ebu-releases-an-official-statement-regarding-russias-participation-at-eurovision-2022/?utm_source=chatgpt.com.

apsvērumi (piemēram, Nīderlandes gadījumā – pamatotais aizvainojums par nepamatoto Nīderlandes pārstāvja Josta Kleina diskvalifikāciju pirms 2024. gada fināla). Tomēr vēlreiz jāuzsver, ka būtisks ir minēto valstu sabiedrībās pastāvošais konsenss jeb vienprātība, kurš dažādu faktoru ietekmē citās Eiropas valstīs var atšķirties un būt citāds.

2025. gada 13. decembrī sekoja Publikācija 3, kurā Baiba Zūzena apstiprināja jau iepriekš izteikto LSM lēmumu piedalīties konkursā – *mēs neredzam iemeslu, kādēļ mēs šo lēmumu mainītu*, un arī šāds LSM lēmums, līdzīgi kā citu Eiropas valstu sabiedrisko raidorganizāciju lēmumi, balstās sabiedrībā pastāvošā konsensa apsvērumos.

LSM kopējā redakcionālā pozīcija Izraēlas un palestīniešu konflikta reprezentācijai savā saturā ir izteikta pašregulējošā dokumenta VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Izraēlas un palestīniešu konflikta vārdnīca¹⁰ sniegtajās rekomendācijās, nosakot LSM pienākumu saglabāt objektivitāti un sniegt daudzpusīgu informāciju tādā veidā, lai auditorija pati var izdarīt savus secinājumus par Izraēlas un palestīniešu konfliktu. Lai nodrošinātu objektīvu un neitrālu šī konflikta atspoguļojumu, LSM ir jāspēj savā saturā līdzsvarot apstiprinājumu, no vienas puses, Izraēlas likumīgajām tiesībām uz paš aizsardzību, bet no otras puses, ar pienākuma atgādinājumu īstenot tās saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, īpaši starptautiskajām humanitārajām tiesībām. Vienpusējs skats uz šo konfliktu nozīmētu koncentrēšanos tikai uz kādu vienu no abiem aspektiem: vai nu akcentējot Izraēlas tiesības uz paš aizsardzību, vai arī uzsverot tās pienākumu ievērot starptautiskās tiesības.

Lai arī pirmšķietami Latvijas sabiedrībā dominē viedoklis, kas aizstāv Izraēlas tiesības uz paš aizsardzību, tomēr netrūkst arī to, kuri, nenoliedzot šīs tiesības, atgādina par Izraēlas valsts pienākumiem un civiliedzīvotāju situāciju konflikta zonā, par ko liecina arī ombudam adresētās vēstules un ieraksti sociālās tīklošanās vietņu ombuda kontos, ar kuriem ik pa brīdim LSM tiek izteikti pārmēti vienpusējā šī konflikta atspoguļojumā, nostāšanos Izraēlas valsts tiesību pozīcijās, nepietiekoši informējot Latvijas sabiedrību, piemēram, par civiliedzīvotāju ciešanām Gazas joslā un Rietumkrastā.

Arī Latvijas valsts Izraēlas un palestīniešu konflikta jautājumā ir ieņēmusi līdzīgu līdzsvarotu pozīciju, vienlaikus norādot gan uz Izraēlas valsts tiesībām, gan uz tās pienākumiem, kā to raksturo Valsts prezidenta Edgara Rinkēviča uzrunā ANO Ģenerālās asamblejas 79. sesijā Ņujorkā teiktais: *Mēs nosodām visus teroristu uzbrukumus Izraēlai. Mēs atzīstam Izraēlas likumīgās tiesības uz*

¹⁰ Skatīts izmantojot tīmekļa vietnes saiti:

https://latvijasradio.lsm.lv/public/assets/userfiles/Tuvo_Austrumu_vardnica_UL_22122024.pdf.

paš aizsardzību. Taču tās ir jāīsteno saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un jo īpaši – starptautiskajām humanitārajām tiesībām, kas ir ieviestas, lai aizsargātu visus civiliedzīvotājus¹¹.

Savukārt VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Kara un konfliktu žurnālistikas vadlīnijās ir noteiktas LSM tiesības *formulēt savu pozīciju, aizstāvēt vispārcilvēciskas vērtības, cilvēcību, cilvēktiesības, nosodot noziegumus, vardarbību u.c. Redakcijai būtu jābūt gatavai īsi un pamatoti izskaidrot auditorijai [...] savu pozīciju [...]. Redakcionālā pozīcija skaidri jānodala no faktiem par aktuālajiem notikumiem, tās izteikšana neietekmē medija veidotā satura daudzveidību.*

Tādējādi LSM ir tiesības paust savu pozīciju un atbalstu kādai konfliktā iesaistītajai pusei, kā tas izpaužas, piemēram, saistībā ar karu Ukrainā, jo attiecībā uz Krievijas pilna mēroga iebrukumu Ukrainā LSM un Latvijas valstij, balstoties sabiedrībā pastāvošajā konsensā, ir skaidra un nepārprotama pozīcija, atbalstot Ukrainu un nosodot nepamatoto un neattaisnojamo Krievijas agresiju, pozicionējoties pret agresoru un nostājoties upura pusē. Tāpēc, sākoties Krievijas iebrukumam Ukrainā, LSM nav bijis neitrāls šī kara novērotājs, kurš atbildību par notiekošo vienādā mērā attiecinātu uz abām pusēm.

Vienlaikus LSM ir arī caur redakcionālo neatkarību garantētas tiesības paust savu neitrālo pozīciju un nenostāties nevienā no konfliktā iesaistīto pusē, cenšoties saglabāt neiesaistītu, līdzsvarotu skatu uz konfliktā notiekošo, kā tas izpaužas attiecībā uz Izraēlas un palestīniešu konfliktu.

Jāņem vērā, ka no pozicionēšanās vienā jautājumā ar loģisku nepieciešamību neizriet prasība līdzīgi pozicionēties citā jautājumā, ieņemot vienu no divām savstarpēji izslēdzošajām pozīcijām, jo konsekvences arguments kā induktīvs arguments nav ar absolūtu loģisko noteiktību. Lai arī abi jautājumi var kaut kādā nozīmē un mērā tikt saistīti, šai saistībai nav subalternatīvas sakarības statuss pēc principa: *ja viens, tad noteikti – otrs.*

Šis atzinuma daļas noslēgumā ir jāsecina, ka EBU atstāja lēmumu par dalību 2025. gada Eirovīzijas konkursā katras valsts ziņā, un LSM no četriem iespējamajiem risinājumiem – 1) nepiedalīties un nepārraidīt (Īrijas, Spānijas, Slovēnijas raidorganizācijas); 2) nepiedalīties, bet pārraidīt (Nīderlandes, Islandes raidorganizācijas); 3) piedalīties, bet nepārraidīt (iespējams, pats konstruktīvākais risinājums no visiem, kurš saglabātu konkursa kultūras vērtību, bet padarītu to par bezjēdzīgu kā politiskās ietekmes instrumentu); 4) piedalīties un pārraidīt – balstoties sabiedrībā pastāvošajā konsensā – izvēlējās pēdējo. Ombuda vērtējumā šis lēmums nav *politisks*,

¹¹ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-edgara-rinkevica-uzruna-apvienoto-naciju-organizācijas-generalas-asamblejas-79-sesija-nujorka>.

kā to apliecina LSM valdes priekšsēdētājas publiski paustais, tāpēc tas vēl nenozīmē atbalstu Izraēlas rīcībai Gazas joslā, bet gan tas ir *redakcionāls* lēmums ciktāl tas ietekmē LSM programmu saturu. Līdz ar to šī lēmuma izvērtējumam kritiski svarīgi ir izskatīt pašu konkursa pārraižu saturu, kā arī to, kā konkurss tika atspoguļots LSM saturā, kas tiks veikts šī atzinuma astotajā daļā.

[7] Par to, vai kultūru var nodalīt no politikas.

Ombuda vērtējumā centieni nodalīt Eirovīziju kā globālu izklaides pasākumu no politikas ir samērā iluzors pasākums. Ja ar politiku visplašākajā nozīmē mēs saprotam katru tādu noteiktos vērtību priekšstatos balstītu rīcības priekšlikumu (un vienlaicīgi – regulējumu), kas piedāvā, kādu cilvēku kopību vest pie laimīgākas (labākas) dzīves, tad arī Eirovīzija ir šāda priekšlikuma ļoti konkrēta izpausme.

Pirmkārt, tāpēc, ka Eirovīzija proponē ļoti konkrētus vērtību priekšstatus – *daudzveidība, sadarbība, iekļaušana, vienlīdzība, vārda un mākslinieciskās izpausmes brīvība, miers un vienotība* – kas apvienojas konkursa identitātes izteikumā – *United by music!* [Vienoti mūzikā!] Arī EBU proklamētais “apolitiskums” ir vērtējams kā “politisks” uzstādījums, kura pamatā ir cerība vienot Eiropu, balstoties tajā, kas visiem ir kopīgs, un noklusējot to, kas atšķirīgs vai pat pretējs. Šī iemesla dēļ Eirovīzijā netiek akceptēta konkursa izmantošana politiskiem mērķiem, netiek pieļauti politiski interpretējami dziesmu teksti, aicinājumi, lozungi, simboli, kā rezultātā laiku pa laikam no konkursa ir tikušas diskvalificētas dziesmas, kuru tekstos EBU organizatoru skatījumā tika konstatēts šāds politiski interpretējams saturs, piemēram:

- EBU pieprasīja veikt izmaiņas Ukrainas dziesmas “Razom nas bahato” [“Kopā mūs ir daudz”] tekstā 2005. gadā, uzskatot, ka tajā ir pārāk tiešas atsauces uz t.s. “Oranžo revolūciju”;
- Gruzijas dziesma “We Don’t Wanna Put In” [“Mēs nevēlamies iesaistīties”] 2009. gadā tika atzīta par *pārāk politisku*;
- EBU panāca Armēnijas dziesmas nosaukuma “Don’t Deny” [“Nenoliedz”] nomaiņu 2015. gadā uz neitrālāku “Face the Shadow” [“Skaties ēnai acīs”], uzskatot, ka sākotnējais dziesmas nosaukums ir atsauce uz armēņu genocīda 1915. gadā noliegšanu;
- savukārt Ukrainas dziesma “1944” 2016. gadā tika akceptēta bez izmaiņām, lai gan tās teksts arī bija par vēsturisku genocīdu – Krimas tatāru deportācijām no Krimas pussalas 1944. gadā. Pret šo dziesmu toreiz iebilda Krievija, uzskatot, ka tas ir politisks vēstījums saistībā ar Krievijas Federācijas veikto Krimas aneksiju 2014. gadā;

- Baltkrievijas dziesma “Я навучу цябе” [“Es Tev iemācīšu”] 2021. gadā tika interpretēta kā Baltkrievijā notiekošo protestu un Rietumu pasaules vērtību uzspiešanas kritika, kam sekoja Baltkrievijas diskvalifikācija no konkursa.

Minētie piemēri liecina, ka EBU vērtē ne tikai dziesmu tekstu semantiku, bet arī plašāku kontekstu, kuru veido konkrēti politiski notikumi un aktuālā attieksme pret tiem, un šādā nozīmē šie “apolitiskie” dziesmu satura “politiskuma” vērtējumi tomēr ir “politiski”. Turklāt ir jāņem vērā, ka Eirovīzijas organizatori nevar pilnībā novērst politiski orientētu vēstījumu iekļaušanu konkursantu priekšnesumos. Piemēram, šī gada konkursa finālā skatāmās dzeltenās kurpju šņores Apvienotās Karalistes pārstāvja puszābakiem vai ērgļa spārnu projekcija Albānijas pārstāvja uzstāšanās laikā noteiktā kontekstā arī ir uzskatāmi par politiskiem paziņojumiem.

Otrkārt, EBU “apolitiskums” ir “politisks” arī tāpēc, ka televīzijas skatītāju (un lielākoties arī žūrijas) balsojums pārsvarā ir politiski motivēts – reģionālās solidaritātes vai aktuālu politisko notikumu, politisko simpātiju vai antipātiju vārdā otrā plānā atstājot dziesmu un to izpildījuma māksliniecisko kvalitāšu vērtējumu. Spilgts piemērs tam ir Ukrainas uzvara 2022. gada konkursā. Nenoliedzot dziesmas mākslinieciskās kvalitātes, dominējošais pozitīvais dziesmas vērtējums nepārprotami rezultējās no Eiropas vairākuma viennozīmīgi negatīvās attieksmes pret Krievijas iebrukumu Ukrainā. Domājams, ka Igaunijas uzvaru 2001. gadā un Latvijas uzvaru 2002. gadā arī ietekmēja ne tikai abu dziesmu un izpildījuma oriģinalitāte, bet arī abu valstu politiskie centieni pievienoties Eiropas Savienībai. Vēl vairāk – būtisks iemesls tam, ka liela daļa eiropiešu neskatās šo konkursu, ir sasaistāms ne tikai ar tā mākslinieciskās kvalitātes zemo vērtējumu, bet arī ar Eirovīzijas proponēto vērtību nepieņemšanu.

Lai arī savā argumentācijā gan EBU, gan LSM pārstāvji uzsver, ka konkursu rīko valstu sabiedriskie mediji un nevis – valstis, ir jāatzīst, ka lielākā daļa auditorijas uztver to kā valstu, nevis sabiedrisko raidorganizāciju sacensības. Skatītāju balsojums, kas ir uzskatāms par centrālo konkursa notikumu un galveno intrigu, ir ne tik daudz par dziesmu un priekšnesumu kvalitātēm, cik par balsotāju simpātijām un antipātijām pret konkrēto valsti. Šo attieksmi nosaka ne tikai valstu ģeogrāfija, bet arī aktuālie politiskie notikumi konkrētajās valstīs un valstu pozīcijas konkrētu politisko notikumu kontekstā. Šādā nozīmē Eirovīzija neizbēgami ir politisks pasākums, kurš demonstrē sabiedriskās domas aktualitātes Eiropā, un daudz mazākā mērā – mākslinieku radošo sasniegumu neitrālu vērtējumu.

Jāņem vērā, ka EBU, ciktāl tās darbība attiecas uz izklaidējošā Eirovīzijas dziesmu konkursa organizēšanu, līdzīgi kā citas Iesniegumā 2 minētās izklaides industriju reprezentējošās

sabiedriskās organizācijas (Starptautiskā Olimpiskā komiteja, FIFA, Venēcijas biennāle), savos pasākumos konstruē realitāti, kurā nav konfliktu, karu, posta un ciešanu, bet valda miers, satiecība, pozitīva sāncensība, laime un prieks. Šāda bezkonfliktu realitāte ir šīs industrijas pastāvēšanas nepieciešams nosacījums, kas ļauj iegūt varu pār pēc iespējas lielāku piedāvātā produkta patērētāju loku. Pieņemot politiskus lēmumus, industrija riskē zaudēt tos patērētājus, kuriem šie lēmumi nav pieņemami.

Uz vienu vakaru, nedēļas nogali, nedēļu vai pat divām šajā bezkonfliktu pasaulē tiek ielūgti skatītāji, kuru realitāte ir daudz skaudrāka, nekā izklaides industrija to rāda. “Svētku ciemiņi” savu realitāti “ņem līdzi” uz šiem “vienotības svētkiem”, ko, savukārt, svētku organizatori cenšas nepieļaut, jo tas norādītu uz viņu konstruētās laimības pasaules iluzorumu. Tādējādi jāsecina, ka Eirovīzijas proponētais “nepolitiskums” izriet no izklaides industrijas biznesa loģikas, taču centieni uz īsu brīdi apvienot atšķirīgos, dažādos, konfliktējošos, nerunājot par šīm atšķirībām un pretrunām, ir grūti realizējama politika, īpaši tad, ja tās realizācijā ir iesaistītas valstu sabiedriskās raidorganizācijas, kuru pienākums ir strādāt sabiedrības, ne industrijas interesēs.

Diemžēl ir jāsecina, ka Eirovīzijas dziesmu konkursa organizēšana ir pilnībā aizēnojusi visas citas Eiropas sabiedriskajām raidorganizācijām tik vērtīgās EBU iniciatīvas un programmas, tādējādi radot aplamu priekšstatu par šo organizāciju kā izklaides industrijas pārstāvi.

[8] Par 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursa sagatavošanas un norises atspoguļojumu LSM saturā un Eirovīzijas dziesmu konkursa pārraides saturu.

LSM pieņemtie lēmumi – piedalīties 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursā, regulāri informēt sabiedrību par šī konkursa sagatavošanas un norises aktualitātēm, pārraidīt šī konkursa abus pusfinālus un finālu, – ombuda vērtējumā vēl neliecina par LSM atbalstu Izraēlas dalībai šajā konkursā. Par šādu šķietamu atbalstu nav liecību arī LSM valdes priekšsēdētājas paustajos izteikumos (Publikācija 1, Publikācija 2, Publikācija 3), kas tika izskatīti iepriekšējās šī atzinuma daļās.

Lai noteiktu LSM pozīciju par Izraēlas sabiedriskā medija dalību konkursā, ir nepieciešams vērtēt konkursa pārraidīšanu un konkursa atspoguļojuma saturu LSM programmās un pakalpojumos. Ņemot vērā ļoti apjomīgo Eirovīzijas konkursam veltītā satura apjomu LSM televīzijas un radio programmās, savu vērtējumu ombuds aprobežoja ar ziņu portāla LSM.lv sadaļas “Eirovīzija” ietvaros publiskotajiem materiāliem no 2026. gada 16. septembra (informācija par Spānijas boikotu konkursam, ja tajā piedalīsies Izraēla) līdz 2026. gada 17. maijam (konkursa rezultātu publiskošana). Caurskatot šajā laika posmā publicētās publikācijas (kopskaitā 95) ombudam ir

jākonstatē, ka sākot ar 2025. gada 10. decembra publikāciju¹² noslēdzošajā sadaļā “KONTEKSTS” sākotnēji ir tikusi publicēta šāda informācija [visi izcēlumi citētajos publikāciju tekstos šeit un turpmāk mani – E.A]:

Pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā no Eirovīzijas konkursa tika izslēgta Krievija. Pēdējos gados pastiprinājušās diskusijas arī par Izraēlas līdzdalību konkursā. Lai gan Izraēla ģeogrāfiski neatrodas Eiropā, kopš 1973. gada tā 47 reizes piedalījies Eirovīzijas dziesmu konkursā un četras reizes pat izcīnījusi uzvaru.

*Iebildumi pret Izraēlas dalību Eirovīzijā pastiprinājās saistībā ar karadarbību Gazas joslā, kur **Izraēla tiek apsūdzēta genocīdā pret palestīniešiem**. Šogad arīdžan izskanēja **aizdomas, ka Izraēla centusies manipulēt ar Eirovīzijas balsošanas rezultātiem**.*

EBU sanāksmē decembrī nolēma atļaut Izraēlai arī turpmāk piedalīties Eirovīzijas dziesmu konkursā. Protestējot pret šo lēmumu, piecas valstis (Spānija, Īrija, Nīderlande, Slovēnija un Islande) paziņojušas, ka boikotēs nākamā gada konkursu, kas notiks Austrijas galvaspilsētā Vīnē.

Sākot ar 2026. gada 14. februāri (paziņojums par Atvaras uzvaru nacionālajā atlasē¹³) kontekstuālā informācija ieguva šādu redakciju:

*30 no visām dalībvalstīm sacentīsies divos pusfinālos. Desmit labākie no katra pusfināla kvalificēsies lielajam finālam 16. maijā, pievienojoties pērnā gada uzvarētājai Austrijai, kā arī Apvienotajai Karalistei, Vācijai, Itālijai un Francijai jeb "lielajam četriniekam". Parasti finālam automātiski kvalificējas "lielais piecinieks", bet **Spānija šogad boikotē dziesmu konkursu Izraēlas dalības dēļ**.*

*Pēdējos gados pastiprinājušās diskusijas arī par Izraēlas līdzdalību konkursā saistībā ar karadarbību Gazas joslā un Rietumkrastā, par ko **Izraēla saņēmusi apsūdzības par genocīdu pret palestīniešiem**. Karadarbība šobrīd izpletusies arī citās Tuvo Austrumu valstīs.*

*Eiropas Raidorganizāciju apvienība 2025. gada decembrī nolēma atļaut Izraēlai piedalīties Eirovīzijas dziesmu konkursā. Protestējot pret šo lēmumu, **piecas valstis** (Spānija, Īrija, Nīderlande, Slovēnija un Islande) **paziņoja, ka boikotēs Vīnē notiekošo konkursu**.*

Šī publikācijām pievienotā situāciju skaidrojošā informācija ir klātesoša praktiski katrā Eirovīzijai veltītajā publikācijā un liecina par to, LSM savai auditorijai neslēpj, bet regulāri skaidro strīdīgo

¹² Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/10.12.2025-islande-klust-par-piektu-valsti-kas-nakamgad-boikotes-eiroviziju-izraelas-dalibas-del.a625896/>.

¹³ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.lsm.lv/raksts/kultura/izklaide/14.02.2026-latviju-70-eirovizijas-dziesmu-konkursa-parstaves-atvara.a633250/>.

situāciju saistībā ar Izraēlas piedalīšanos konkursā, taču skata to no iespējami neitrālas pozīcijas. Šāda konteksta norāde ombuda ieskatā nekādā gadījumā neliecina par atbalsta izteikšanu Izraēlas dalībai konkursā.

Zīmīgi, ka pirmā publikācija konkursa fināla norises dienas rītā, 2026. gada 16. maijā, ir par Spānijas kultūras ministra viedokli, ka *Izraēlas dalība Eirovīzijā ir nepareiza*¹⁴, kurā EBU tiek pārmesta dubultstandartu piemērošana, uzsverot, ka kritika ir vērsta pret pasākuma rīkotāju, nevis dalībvalstīm, un vērtējot, ka, EBU izmantojusi kultūru, lai attaisnotu Izraēlas dalību konkursā, kā arī apliecinot – *“Mēs neesam gatavi to pieņemt ne Eirovīzijā, ne Venēcijas biennālē, kur mums arī bija diskusija par Krievijas un Izraēlas dalību”*.

Žurnālisti (vai komentētāji) ir tie, kas konkrētajā situācijā pauž un demonstrē medija nostāju un attiecīgi var ietekmēt skatītāju viedokli. Tādēļ tika pievērsta uzmanība tam, kā tiek pieteikta Izraēlas dziedātāja uzstāšanās pusfinālā un finālā.

2026. gada 12. maijā Eirovīzijas dziesmu konkursa pirmā pusfināla pārraides Latvijā laikā tās vadītājs Toms Grēviņš pieteica Izraēlas sabiedriskā medija uzstāšanos šādi [visi izcēlumi citētajos tekstos mani – E.A]:

Ja kāds ir uztaisījis pamatīgu troksni ap “Eirovīzijas” dziesmu konkursu, tad tā ir Izraēla. Sakarā ar Izraēlas dalību konkursā piecas valstis ir lēmušas nepiedalīties – Īrija, Spānija, Nīderlande, Slovēnija un Islande. Šīs piecas valstis savos publiskajos paziņojumos ir norādījušas, ka lēmums saistīts ar Izraēlas dalību konkursā un ar to saistītajām starptautiskajām diskusijām, apsūdzot Izraēlu kara noziegumu veikšanā Gazas joslā.

Latvijas Sabiedriskajam medijam ir būtiska, pirmkārt, vienotība starp EBU dalībvalstīm un, otrkārt, “Eirovīzijas” konkursa nozīmīgums Latvijas māksliniekiem. Tāpēc mēs pārraidām “Eirovīzijas” dziesmu konkursu, bet Izraēla uz to ir atsūtījusi vienu no visvarenākajām popdziesmām kādu jebkad nosūtījuši. Iepazīstieties ar Noam Bettan. Viņš pārvalda trīs valodas un visās tajās arī dziedās šo dziesmu, kuru sauc “Michelle”.

2026. gada 16. maijā Eirovīzijas dziesmu konkursa fināla pārraidi ievadošajā raidījumā “Iešūpo Eirovīziju” LSM radio programmas “Latvijas Radio 5” ziņu redaktors Mariss Priekulis sniedza šādu komentāru¹⁵ (arhīva ierakstā komentārs ir klausāms no 29:02 minūtes):

¹⁴ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.lsm.lv/raksts/kultura/kulturtelpa/16.05.2026-spanijas-kulturas-ministrs-izraelas-daliba-eirovizija-ir-nepareiza.a647363/>.

¹⁵ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/lv/376174/iesupo-eiroviziju>.

Šogad Eirovīzijā redzam vismazāk valstu kopš 2004.gada, kad konkursā ieviesa pusfinālu. Šopavasār uz skatuves kāpuši dalībnieki no 35 valstīm un to vidū 3 valstis Eirovīzijā atgriezās, bet **5 valstis konkursā nepiedalās. Tas ir lielākais boikots visā Eirovīzijas vēsturē. Šīs piecas valstis šogad boikotē Eirovīziju, jo tajā turpina piedalīties Izraēla.** Uz palestīniešu teroristiskā grupējuma "Hamās" uzbrukumiem no Gazas joslas 2023.gada oktobrī Izraēla reaģēja ar pretuzbrukumu Gazas joslai, pēc kā sākās karš. **ANO Neatkarīgā starptautiskā izmeklēšanas komisija secinājusi, ka Izraēla Gazas joslā ir pastrādājusi genocīdu pret palestīniešiem.**

Eirovīzijas rīkotāja, Eiropas Raidorganizāciju apvienība, uzsver, ka pasākumā juridiski piedalās valstu sabiedriskie mediji, nevis pašas valstis vai valdības. Te gan jāatceras pagājušais gads, kad Izraēlas dziedātāja žūrijas balsojumā ierindojās vien četrpadsmitajā vietā, bet uzvarēja skatītāju balsojumā, tā kopvērtējumā iegūstot otro vietu. Pati Eirovīzijas organizatore pēcāk secināja, ka Izraēlas valdības reklāmas aģentūra izvērta plašu kampaņu Google produktos, lai aicinātu par Izraēlas dziedātāju atdot līdz pat 20 balsīm. Un šī kampaņa bija teju visās Eirovīzijas dalībvalstīs. Eiropas Raidorganizāciju apvienība paziņoja, ka balsošanā pārkāpumu nebija, tomēr apvienības sanāksmē pagājušajā decembrī 65% apvienības biedru, tātad tie ir sabiedriskie mediji, vienojās atbalstīt jaunos drošības pasākumus, kuriem jāstiprina Eirovīzijas uzticamība un neitralitāte. Piemēram, citēju: Stingrāki ierobežojumi reklāmai, lai mazinātu nesamērīgu trešo pušu ietekmi, citāta beigās. Lielākā daļa apvienības biedru piekrita, ka nav vajadzīgs atsevišķs balsojums par Izraēlas sabiedriskā medija "KAN" dalību konkursā.

Latvijas Sabiedriskais medijs decembrī paziņoja, ka Eirovīzijas dziesmu konkursam jāpaliek kultūras un muzikālai platformai, nošķirot to no politikas.

Šādai nostājai nepiekrita Īrija, Spānija un Slovēnija, kuras šogad vispār nepiedalās un kuru sabiedriskie mediji arī nepārraida Eirovīziju. Savukārt Islande un Nīderlande savus pārstāvjus uz Eirovīziju nesūta, bet konkursu pārraida. Turklāt **vairāk nekā tūkstoš mūziķu un kultūras darbinieki ir parakstījuši vēstuli, aicinot savus fanus boikotēt Eirovīzijas dziesmu konkursu. Un to vidū ir arī astoņi mūziķi un mūzikas grupas no Latvijas.**

Taču Eirovīzijā šopavasār atgriezusies Bulgārija, Rumānija un Moldova. Un arī jaunais Ungārijas premjerministrs Pēters Maģars iepriekš, vēl vēlēšanu kampaņā, solījis Ungārijas atgriešanos konkursā.

Tomēr, kā atrast kopīgo valstu būtiskajās atšķirībās un, galu galā, būt vienotiem mūzikā?

Savukārt konkursa fināla pārraidē viena no pārraides vadītājiem Ketija Šēnberga pirms Izraēlas pārstāvja uzstāšanās sniedza šādu komentāru (arhīva ierakstā komentārs ir klausāms no 27:13

minūtes):

Un sakarā ar Izraēlas dalību konkursā piecas valstis ir lēmušas nepiedalīties šī gada Eirovīzijā - Īrija, Spānija, Nīderlande, Slovēnija un Islande. Šīs piecas valstis savos publiskajos paziņojumos ir norādījušas, ka lēmums saistīts ar Izraēlas dalību konkursā un ar to saistītajām starptautiskajām diskusijām, apsūdzot Izraēlu kara noziegumu veikšanā Gazas joslā.

Latvijas Sabiedriskajam medijam ir būtiska, pirmkārt, vienotība starp EBU dalībvalstīm un, otrkārt, "Eirovīzijas" konkursa nozīmīgums Latvijas māksliniekiem. Mēs apzināmies, ka viss Eirovīzijas konkurss, sākot ar Latvijas atlases konkursu "Supernova" līdz pat pusfināliem un finālam Latvijas māksliniekiem ir ļoti svarīgs.

Iepriekšminētās LSM.lv publikācijas un dziesmu konkursa pārraižu laikā dzirdamie komentāri ļauj ombudam secināt, ka LSM saturā mērķtiecīgi ir sniegta vispusēja informācija, kas ļauj auditorijai izprast radušos situāciju un pieņemtā redakcionālā lēmuma – pārraidīt Eirovīzijas dziesmu konkursu – patieso motivāciju. Vienlaikus ir jāatzīst, ka, vērtējot šo lēmumu no principiālām morāla absolūtisma vai normatīva rigiduma pozīcijām, tas kādam var šķist nepareizs, jo šķietami ir pretrunā noteiktām morāles pozīcijām un starptautisko tiesību prasībām. Diemžēl ētisku dilemmu situācijās nepastāv viens pilnībā pareizs risinājums, katra izvēle ir vienādi pierādāma kā pareiza vai nepareiza. Tomēr ir jāsecina, ka LSM savā saturā ir godprātīgi centušies paveikt visu iespējamo, lai, pat nepiekrītot sabiedriskā medija redakcionālajiem lēmumiem, auditorijai tiktu nodrošināta iespēja pieņemtos lēmumus izprast.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[9] Ombuds neatzīst LSM redakcionālajā lēmumā par 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursa pārraidīšanu LSM programmā LTV1, šo pārraižu saturā, kā arī LSM.lv publiskotajā saturā, kas veltīts Eirovīzijas dziesmu konkursa sagatavošanas un norises atspoguļojumam SEPLPL 3. panta trešajā, ceturtajā, piektajā, divpadsmitajā un četrpadsmitajā daļā noteikto sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipu un LSM Redakcionālo vadlīniju 1.2., 1.3., 1.4. punktus noteikto prasību pārkāpumus.

Ņemot vērā SEPLPL 1. pantā noteikto LSM atbildību sabiedrības priekšā un pienākumu savu darbību veikt kvalitatīvi, LSM saturs, kas veltīts 2026. gada Eirovīzijas dziesmu konkursam un redakcionālie lēmumi par šī satura veidošanu ir vērtējami kā atbilstoši profesionālās ētikas un kvalitātes prasībām, ievērojot starptautiskos profesijas standartus, nodrošinot viedokļu

daudzveidību, objektivitāti un pienācīgu precizitāti, sniedzot informāciju par pasaulē aktuālām norisēm, piedāvājot to padziļinātu izpēti un analīzi, kā arī nodrošinot visaptverošas sabiedriskās domas veidošanas priekšnosacījumus, un rosinot auditorijas līdzdalību politiskajos, sociālajos un kultūras pasākumos un norisēs.

Eirovīzijas dziesmu konkursam veltītais saturs LSM programmās un pakalpojumos veicina auditorijas medijprātību, kā spēju orientēties mainīgajā informatīvajā telpā, identificējot ar to saistītos riskus un apdraudējumus. Eurovīzijas dziesmu konkursa atspoguļošana LSM saturā ir vērsta uz Latvijas starptautiskās sadarbības un miera veicināšanu, tā atbilst LSM misijai strādāt sabiedrības interesēs – saņemt patiesu informāciju par tās dzīvi ietekmējošiem lēmumiem, procesiem un notikumiem, stiprināt tiesiskumu, mazināt netaisnību un novērst maldinošas informācijas ietekmi.

Skaidri un nepārprotami nostājoties demokrātisko, cilvēktiesību un vispārpieņemto humāno vērtību pusē, LSM Eurovīzijas konkursa norisei veltītajā saturā ir centies ieņemt neitrālu pozīciju, neizsakot atbalstu nevienai no konfliktējošajām pusēm, kas uzskatāma par konsekventu LSM nostāju Izraēlas – palestīniešu konflikta atainojumam LSM saturā, un tādējādi nav uzskatāma par cilvēktiesību pārkāpumu normalizēšanu. Šajā gadījumā konflikts un tā sekas tiek pienācīgi kontekstualizēti, nevis noklusēti, sniedzot sabiedrībai daudzpusēju informāciju, kas ļauj LSM auditorijai pašai izdarīt savus secinājumus un formulēt savu pozīciju šajā sarežģītajā jautājumā.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(paraksts)*

Edmunds Apsalons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU